

Analyse en aanpak wachttijden Raad voor de Kinderbescherming

Wat is er aan de hand?

Ieder kind op het juiste moment de juiste interventie. Dat is de missie van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Het lukt nu echter niet altijd om kinderen op het juiste moment te helpen. Er is sprake van een stijgende trend in wachttijden. Kinderen moeten langer wachten op onderzoeken. Van 2014 tot 2018 verdubbelde het aantal kindzaken op de wachtlijsten. De gemiddelde wachttijd in niet acute-situaties was, eind september 2018, dertig dagen. Hoe groot het probleem is, verschilt sterk per regio.

De RvdK treedt altijd direct op in zaken waarin kinderen in gevaar zijn. Dat blijft zo. Maar de groeiende wachttijden bij niet-acute situaties baren de RvdK zorgen. Snel duidelijkheid krijgen is voor kinderen en andere betrokkenen belangrijk.

Hoe is deze situatie ontstaan?

De RvdK kampt al langer met wachttijden. Eind 2014 werd verwacht dat de stelselwijziging een gunstig effect zou hebben. Destijds daalde het totale aantal onderzoekszaken, waarna werd begonnen met het afbouwen van de onderzoekscapaciteit. Per 1 januari 2015 trad de nieuwe Jeugdwet in werking waardoor de jeugdzorg overging naar de gemeenten. Dankzij een wijkgerichte aanpak werd de zorg dicht bij het kind gebracht. In lijn met de wetwijzigingen veranderde de RvdK naar een meer naar buiten gerichte organisatie: de verantwoordelijkheid kwam meer bij teams en de medewerkers te liggen.

De verwachting was dat de stelselwijziging ook een gunstig effect zouden hebben op de wachttijden. Medewerkers in de wijkteams van de gemeenten werken dichtbij het kind. Daardoor kunnen ze eerder problemen signaleren en incidenten of escalatie van problemen voorkomen. Dat zou leiden tot minder onderzoeken, was de gedachte. Ook zou het zelfstandiger werken van raadsonderzoekers het afhandelen van onderzoeken kunnen versnellen. Bijvoorbeeld doordat zij onnodige stappen in protocollen konden overslaan.

Een jaar later liepen wachttijden op, vooral de zaken rond bescherming en gezag en omgang. Ook nam de bewerkelijkheid van de raadsonderzoeken gemiddeld toe. Hoewel het totaal aantal zaken daalde, steeg het aantal zwaardere zaken. De RvdK kreeg daarom in 2016 toestemming 130 extra raadsonderzoekers aan te nemen. In de loop van 2017 liepen de wachttijden opnieuw op. De RvdK ging daarna werken aan meer structurele oplossingen voor het probleem. Dit kwam in een stroomversnelling toen de Inspecties J&V en Gezondheidszorg en Jeugd de RvdK in juni 2018 om een analyse van oorzaken en een plan van aanpak vroegen.

Wat zijn de oorzaken van de wachttijden ?

De bewerkelijkheid van de raadsonderzoeken is toegenomen en raadsonderzoekers kunnen minder tijd besteden aan onderzoeksactiviteiten. Daar liggen drie oorzaken onder:

1. De RvdK heeft onvoldoende geschikte onderzoekscapaciteit. Onder de huidige omstandigheden op de arbeidsmarkt is het moeilijk geschikt personeel te werven, op te leiden en te behouden.
2. De invoering van de Jeugdwet en heeft geleid tot een andere rol van de RvdK in de regio's. Dit is ten koste gegaan van de onderzoekscapaciteit. Zo zijn raadsonderzoekers meer tijd kwijt aan het afstemmen van zaken met jeugdzorgwerkers in de keten. Waar ze voorheen te maken hadden met de afspraken en medewerkers bij 17 bureaus Jeugdzorg, onderhouden ze nu contacten met 380 gemeenten.
3. Om beter aan te sluiten bij de jeugdzorgregio's heeft de RvdK gebiedsteams ingericht die het werk in hoge mate zelf organiseren. Deze teamvorming en het inregelen van op de teams afgestemde ondersteuning zorgt voor een tijdelijke daling van de inzetbare onderzoekscapaciteit.

Welke maatregelen treft de RvdK?

De RvdK houdt vast aan de al in 2015 geformuleerde ambitie van een wachttijd van 10 dagen. De RvdK denkt de wachttijden daadkrachtig te kunnen terugdringen. De RvdK heeft een plan van aanpak *Versnellen naar 2020* opgesteld. Hierin staan drie verbeterpunten, met elk een aantal maatregelen die bijdragen aan het wegwerken van de wachttijden.

1. Het verbeteren van de effectiviteit en kwaliteit van de beschikbare onderzoekscapaciteit.

De RvdK wil dit verbeteren via een nieuw landelijk wervings- en selectieproces op basis van capaciteitsprognoses en strategische personeelsplanning. Er komt een landelijk georiënteerd inwerk- en opleidingsprogramma. Dit ontlast de teams, voorkomt mismatches, vergroot de diversiteit in de teams en vermindert het verloop. Tot slot ontplooit de RvdK initiatieven op de arbeidsmarkt. Hiermee probeert de RvdK een realistisch, maar ook voor een bredere doelgroep aantrekkelijk beeld te geven van het werk.

2. Verbetering van het samenspel met partners in de jeugdhulp.

De RvdK werkt met de ketenpartners samen aan betere werkwijzen met duidelijke afspraken over consult, triage en advies. Dit voorkomt tijdverlies door onnodige meldingen en adviesvragen. Ook zoeken we meer samenwerking met brede programma's van het rijk zoals: *Scheiden zonder schade*, *Geweld hoort nergens thuis* en *Zorg voor de jeugd*. Met elke jeugdzorgregio wordt een top drie gemaakt van knelpunten die de onderzoekscapaciteit verlagen, om vervolgens oplossingen te bedenken.

3. Efficiënter werkende teams.

De RvdK investeert in teamcoaching. Samen met de coaches werken de teams aan het verbeteren van de samenwerking, slagvaardigere besluitvorming en meer tijd voor onderzoek. De RvdK kiest; alleen de projecten die direct bijdragen aan de kwaliteit van de kerntaak gaan door. Daarnaast wil de RvdK de ondersteuning vanuit de administratie, staf en IT veel meer richten op wat de gebiedsteams werkelijk nodig hebben om kinderen tijdig en goed te helpen.

Hoe gaat de RvdK na of die doelen ook worden gehaald?

Bij het terugdringen van de wachttijden zijn realistische doelstellingen van teams en de daarbij horende prognoses belangrijk. Daarom gaat de RvdK werken met teammaatwerkplannen. Teams geven hierin onder meer aan hoeveel kinderen zij denken te kunnen helpen in een bepaalde periode. Met die informatie kan de RvdK nauwgezet de resultaten volgen. Een landelijk regieteam bewaakt of de doelen behaald worden.